

BÜLTEN

06 Nisan 2023 2023/06

İhtiyati Haciz ve İhtiyati Tedbir Arasındaki Farklar

İhtiyati Haciz Nedir?

İhtiyati haciz, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen ve bir para alacağının zamanında ödenmemesi sebebiyle alacağın garanti altına alınması amacıyla ve mahkeme kararı ile alacaklının alacağını koruma altına almasını sağlayan geçici bir tedbirdir.

Alacaklı, dava yoluna veya ilamsız icraya başvurmadan veya dava açılmasından ve ilamsız icra yoluna başvurulmasından sonra dahi mahkemeden ihtiyati haciz talebinde bulunabilir.

İhtiyati haczin konusu bir para alacağı olduğundan dolayı alacaklının hem dava yoluna başvurması hem de ilamsız icra takibi yapması mümkündür. Bu bakımdan kanun, alacaklıya seçimlik bir hak tanımaktadır.

İhtiyati Tedbir Nedir?

İhtiyati tedbir, dava yoluna başvurulmadan önce veya yargılama aşamasında konusu para alacağı dışındaki uyuşmazlıkların hukuken koruma altına alınması ve telafisi zor veya imkansız zararların ortaya çıkmasını engellemek için başvurulabilecek geçici bir hukuki koruma tedbidir.

İhtiyati haczin konusu kural olarak para alacaklarıdır. Bu nedenle konusu para alacağı olmayan herhangi bir uyuşmazlık mevcutsa, bu uyuşmazlığa uygulanacak olan geçici hukuki koruma ihtiyati tedbidir.

İhtiyati Haciz ve İhtiyati Tedbir Arasındaki Farklar

İhtiyati haciz, ihtiyati tedbirden farklı olarak İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen bir kurumdur.

Dava konusu bakımından; İhtiyati haciz yalnızca para ve teminat alacakları için istenebilirken, ihtiyati tedbir kural olarak para alacağı dışındaki uyuşmazlık konularına yöneliktir.

İhtiyati hacizde haczedilen mallar üzerinde bir çekişme yoktur, ihtiyati tedbirde ise üzerine tedbir konulan mal zaten çekişmelidir, bu mal derdest olan davanın ya da açılacak olan davanın konusunu oluşturur.

İhtiyati tedbir bakımından davacı, davalının bu malı 3.kişiye devretmesi ihtimalini düşünerek ihtiyati tedbir talep eder ve dava konusu üzerinde bu tedbir gerçekleşir.

İhtiyati hacizde alacaklı açacağı davada haklı çıkarsa, üzerine ihtiyati haciz konulan mallar icra dairesince satılır ve alacaklının alacağı ödenir. İhtiyati haczin en önemli özelliği satışın talep edilemeyecek olmasıdır, ihtiyati haciz ancak kesin hacze dönüştüğü takdirde satışın talep edilmesi mümkündür. İhtiyati tedbirde ise dava alacaklı lehine sonuçlanırsa, üzerine tedbir konulan mal aynen alacaklıya verilir.

İhtiyati haciz kararı icra takibinin açılacağı veya davanın görüldüğü yer mahkemesinden talep edilmelidir. İhtiyati tedbir kararı ise dava açılmadan esas hakkında görevli ve yetkili yer mahkemesinden, dava açıldıktan sonra ise davanın görüldüğü yer mahkemesinden talep edilmelidir.

Süre bakımından bir değerlendirme yapılacak olursa; İİK M.261 uyarınca alacaklı, ihtiyati haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden kararın infazını istemeye mecburdur. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar. İhtiyati tedbir kararı ise, kararı veren mahkemenin yargı çevresinde bulunan veya tedbir konusu mal ya da hakkın bulunduğu yer icra dairesinden 1 hafta içerisinde talep edilmelidir. Aksi takdirde ihtiyati tedbir kararı da kendiliğinden kalkacaktır.

İhtiyati haciz kapsamında İİK M.265 uyarınca borçlu kendisi dinlenmeden verilen ihtiyati haczin dayandığı sebeplere, mahkemenin yetkisine ve teminata karşı; huzurunda yapılan hacizlerde haczin tatbiki, aksi halde haciz tutanağının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mahkemeye müracaatla itiraz edebilir. İhtiyati tedbir ise, ihtiyati tedbirin uygulanması sırasında karşı taraf hazır bulunuyor ise bu tarihten, bulunmuyor ise tutanağın tebliğinden itibaren 1 hafta içerisinde mahkemeye itiraz edebilir.

Önemli bir husus olarak, ihtiyati tedbir malın 3.kişilere devrini engellemektedir. Ancak ihtiyati haciz, malın 3.kişilere devrini engellemez. Fakat bu durumda malın devredildiği 3.kişinin malı haczedilmiş olur.

SONUÇ

Sonuç olarak ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir benzer kurumlar olmakla beraber bünyelerinde pek çok farklılık barındırmaktadırlar. Ancak bu farklılıklardan en temeli tedbirlerin konusuna ilişkindir. İhtiyati hacizde dava konusu bir para alacağı olup sadece bu para alacağı miktarındaki malın haczedilmesi söz konusudur. Oysaki ihtiyati tedbirde dava konusunun kendisi tedbir altına alınır. İhtiyati hacizde malların üzerine haciz konmakla birlikte aslen haczedilen bu mallar, davanın konusunu oluşturmaz. İhtiyati haciz kural olarak ancak para alacaklarına uygulanabilmektedir. İhtiyati tedbirde ise uyumsuzluğun veya davanın konusu bizzat ihtiyatin tedbirin konusunu oluşturmaktadır.